

Regionkontoret
Regional utveckling
Anton Gardelin
Analytiker

Beslutsförslag

Datum	Diarienummer
2025-10-03	RS250625

Regionstyrelsen**Svar på motion om att utveckla en nativitetsstrategi för Region Halland.****Förslag till beslut**

Regionstyrelsen föreslår Regionfullmäktige besluta att:

- avslå motionen.

Sammanfattning

Ludvig Andersson (SD) och Stina Isaksson (SD) har väckt en motion om att ta fram en nativitetsstrategi för Halland. Motionärerna yrkar även att Region Halland undersöker hur vi kan samverka med kommunerna i länet för att främja barnvänliga samhällen och stödja familjer, samt att Region Halland utreder hur regionen kan bidra till att möta framtida utbildningsbehov, särskilt inom vård- och omsorgssektorn, i samverkan med utbildningsanordnare på både gymnasial och eftergymnasial nivå.

Givet att födelsetalen minskar på global skala och i många olika samhällssystem och kontexter, bedömer regionkontoret att en regional nativitetsstrategi har begränsade förutsättningar att påverka födelsetalen i länet. Regionkontoret bedömer att ambitionen om att främja en hållbar befolkningsutveckling i Halland redan hanteras i befintlig strategiflora. Därtill bedömer regionkontoret att eventuella ytterligare regionala initiativ inom området bör invänta resultaten från den nationella utredning som pågår kopplat till de minskade barnafödandet i landet.

Region Halland har en upparbetad samverkansstruktur med kommunerna som, utifrån våra ansvarsområden och där vi har gemensamma beröringspunkter, täcker in de frågor som rör barn och barnfamiljer. Därtill pågår redan flera olika processer, i samverkan med utbildningsanordnare i länet, för att möta framtida utbildningsbehov inom vård- och omsorgssektorn.

Regionkontoret föreslår att avslå motionen i sin helhet.

Bakgrund

Ludvig Andersson (SD) och Stina Isaksson (SD) har väckt en motion om att ta fram en nativitetsstrategi för Halland. Som bakgrund till detta refererar motionären till de demografiska utmaningar som innebär att födelsetalen sjunker och befolkningen får en äldre ålderssammansättning. Detta leder till utmaningar med ett ökat vårdbehov och ett minskat arbetskraftsutbud. Motionärerna menar att dessa utmaningar bör mötas med ett strategiskt arbete med att skapa goda förutsättningar för familjebildning och barnafödande. Därtill anser motionärerna att Region Halland behöver planera för framtidens utbildningsbehov, och att säkerställa att utbildningsutbudet inom viktiga yrkesområden är tillräckligt och anpassat efter framtida demografiska förutsättningar.

Motionen har fem att-satser:

- Att Region Halland tar fram en regional nativitetsstrategi i syfte att öka barnafödandet och möta framtida demografiska utmaningar.
- Att Region Halland i framtagandet av nativitetsstrategin inkluderar faktorer som påverkar människors val att skaffa barn, såsom tillgång till förlossningsvård, barnhälsovård, barnomsorg, bostäder och arbetsmarknadens villkor.
- Att Region Halland undersöker hur vi kan samverka med kommunerna i länet för att främja barnvänliga samhällen och stödja familjer.
- Att Region Halland i framtagandet av nativitetsstrategin säkerställer att strategin även beaktar långsiktig kompetensförsörjning inom vård och omsorg.
- Att Region Halland utreder hur regionen kan bidra till att möta framtida utbildningsbehov, särskilt inom vård- och omsorgssektorn, i samverkan med utbildningsanordnare på både gymnasial och eftergymnasial nivå.

Övervägande

Första, andra och fjärde att-satsen

De minskade födelsetalen är ett internationellt fenomen. I många länder sker denna utveckling parallellt med att befolkningen blir äldre och arbetskraftsutbudet mindre, vilket medför betydande samhällsekonomiska utmaningar.

I Sverige, liksom stora delar av övriga EU, har barnafödandet minskat över tid. Ett vanligt mått för att mäta barnafödandet är den så kallade ”summerade fruktsamheten”. Talet visar hur många barn en kvinna väntas föda under sin livstid i genomsnitt, givet hur födelsetalen såg ut under året. I Sverige har den summerade fruktsamheten minskat från 1,88 år 2014 till 1,43 år 2024.

Vi ser liknande utvecklingstendenser i Halland, där den summerade fruktsamheten minskat från 1,99 till 1,64 under den senaste 10-årsperioden. Födelsetalen har minskat i samtliga regioner under perioden. Ur ett komparativt perspektiv är barnafödandet i Halland högt, med högst summerad fruktsamhet i landet.

Forskningen har inte ett entydigt svar på varför födelsetalen minskar. Utbildningsnivåerna i samhället ökar och det tar idag generellt längre tid för en individ att komma ut på arbetsmarknaden, vilket bidrar till att många idag väntar längre med att skaffa det första barnet. Skiften i värderingar är en annan potentiell förklaring till att fler väljer att inte skaffa barn, likväl som oro för framtiden kopplat till krig, konflikter och klimatförändringar.

Givet att födelsetalen minskar på global skala och i många olika samhällssystem och kontexter, bedömer regionkontoret att en regional nativitetsstrategi har begränsade förutsättningar att påverka födelsetalen i länet. Med det sagt är de minskade födelsetalen, i kombination med en åldrande befolkning, en påtaglig utmaning för Halland. Regionkontoret bedömer emellertid att dessa utmaningar redan hanteras i befintlig strategiflora, där såväl den regionala utvecklingsstrategin som Hallands strategi för hållbar tillväxt innehåller ambitioner om att Halland ska ha en hållbar befolkningstillväxt och vara en attraktiv livsplats för olika grupper. Det är också viktigt att poängtera att det pågår en nationell utredning om orsakerna till att barnafödandet minskar och hur hinder för att bilda familj kan avhjälpas. Regionkontoret bedömer att eventuella regionala initiativ bör invänta resultaten från denna utredning. Sammantaget föreslår regionkontoret att den första, andra och fjärde att-satsen avslås.

Tredje att-satsen

Region Halland har en upparbetad samverkan med kommunerna, från högsta ledningsnivå (såsom inom KRF och CGH) till ämnesspecifika samverkansforum på operativ nivå.

Inom det regionala utvecklingsarbetet samverkar Region Halland med kommunerna inom många olika frågor, såsom samhällsplanering, bostadsbyggande, arbetsmarknadsfrågor, kompetensförsörjning och näringslivsutveckling. Denna samverkan syftar ytterst till att bidra till arbetet med att göra Halland till en hållbart växande region som är attraktiv för företag, besökare och våra invånare. Barn och barnfamiljer är viktiga målgrupper i arbetet.

Flera samverkansforum har direkt koppling till de ämnen motionen tar upp. Inom Strategisk grupp utbildning samverkar Region Halland med kommunerna för att utveckla skolans verksamhet på ett systematiskt sätt, med målet att skapa så bra förutsättningar som möjligt för barn, elever och personal. Inom Regional utvecklingsgrupp God och Nära Vård samverkar Region Halland med kommunerna för en omställning mot en god och nära vård med patienten i fokus. Även här är barn en central målgrupp. Vidare samverkar Region Halland med kommunerna, länsstyrelsen och civilsamhället i barnrättsfrågor. Region Halland har även olika satsningar gemensamt med kommunerna som riktas mot barn och barnfamiljer, exempelvis Språkstart Halland.

Sammantaget bedömer regionkontoret att Region Halland har en upparbetad samverkansstruktur med kommunerna som, utifrån våra ansvarsområden och där vi har gemensamma beröringspunkter, täcker in de frågor som rör barn och barnfamiljer. Regionkontoret bedömer inte att frågan behöver utredas ytterligare enligt den tredje-attsatsen.

Femte att-satsen

I enlighet med lagen om regionalt utvecklingsansvar gör Region Halland analyser om framtida kompetensbehov i Halland. Dessa uppdateras årligen och sprids i olika forum. Kontinuerligt för regionen dialog med utbildningsanordnare i länet om framtidens kompetensbehov och bidrar i samtal om planering och dimensionering av utbildning. De stora behoven inom vård- och omsorg syns tydligt i våra kompetensanalyser och förs också fram i dialoger med utbildningsaktörer. Vidare arbetar Region Halland strukturerat i samverkan med utbildare rörande praktikplatser, APL-platser

inom gymnasial utbildning, och LIA-platser inom YH-utbildningar. Region Halland är dessutom, tillsammans med kommunerna i länet, en del av Vård- och omsorgscollege där vi samverkar i frågor som rör gymnasie- och vuxenutbildning för blivande undersköterskor. Samverkan med utbildningsanordnare i länet utvecklas ständigt och regionkontoret ser därför inte behov av att utreda frågan enligt den femte att-satsen.

Barnkonsekvens- och jämställdhetsanalys

Vi bedömer att det redan idag i ordinarie verksamhet, i samverkan och genom våra strategier, pågår ett arbete som har en positiv påverkan för målgruppen barn och barnfamiljer, där såväl män som kvinnor ingår. Vidare görs bedömningen att det är till målgruppens fördel att invänta den nationella utredningar som pågår, för att efter det bedöma om det finns behov av andra insatser än de som genomförs idag.

Ekonomiska konsekvenser av beslutet

Inga ekonomiska konsekvenser med anledning av beslutet.

Regionkontoret

Krister Björkegren
Regiondirektör

Bo-Josef Eriksson
Regional utvecklingsdirektör

Bilaga:

Motion från Sverigedemokraterna – Utveckla en nativitetsstrategi för Region Halland

Styrelsens/nämndens beslut delges

Motionärerna